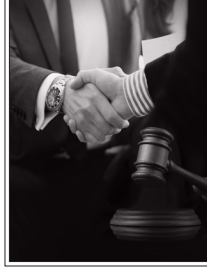

KONKORDATO UYGULAMALARINA İLİŞKİN BEKLENTİLER VE RİSKLER

NESİBE KURT KONCA

KONKORDATO UYGULAMALARINA İLİŞKİN BEKLENTİLER VE RİSKLER

NESİBE KURT KONCA

COPYRIGHT © 2018

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Uygulama: Erkan Söğüt
Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA | SİYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı No: 41-43
Eyüpsultan İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 395 11 00 | Faks: +90 212 395 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite 1106
Washington D.C., 20036 USA
Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099
www.setadc.org | info@setadc.org | @setadc

SETA | Kahire

21 Fahmi Street Bab al Luq Abdeen Flat No: 19 Cairo EGYPT
Tel: 00202 279 56866 | 00202 279 56985 | @setakahire

SETA | Berlin

Französische Straße 12, 10117 Berlin GERMANY
Tel: +49 30 20188466

İÇİNDEKİLER

ÖZET	7
GİRİŞ	8
KONKORDATONUN NİTELİĞİ VE AMACI	8
KONKORDATO ÇEŞİTLERİ	10
KONKORDATO BAŞVURUSU	11
GEÇİCİ MÜHLET	13
KESİN MÜHLET VE HUKUKİ SONUÇLARI	14
KONKORDATO PROJESİNİN ONAYLANMASI	14
BEKLENTİLER VE RİSKLER	15
SONUÇ VE ÖNERİLER	16

YAZAR HAKKINDA

Nesibe Kurt Konca

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde lisans (2000), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuku Bölümü'nde Ticaret Hukuku alanında yüksek lisans (2002) ve Medenî Usûl ve İcra-İflas Hukuku alanında doktora (2008) eğitimini tamamladı. 2005 yılında Regensburg Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Dr. Dr. h.c. Peter Gottwald'ın Uluslararası Özel Hukuk ve Medenî Usûl ve İcra-İflas Hukuku Kürsüsü'nde misafir araştırmacı olarak çalıştı. 2006'da Hamburg Max Planck Mukayeseli ve Uluslararası Özel Hukuk Enstitüsü'nde araştırmalar yaptı. 2001'de Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı ve halen aynı üniversitede öğretim üyesi olarak Medenî Usûl Hukuku, İcra ve İflas Hukuku, Yargı Örgütü, Tebligat Hukuku gibi dersler vermektedir. İngilizce ve Almanca bilmektedir.

ÖZET

Analiz ülkemizde yaşanan ekonomik gelişmeler çerçevesinde gündeme gelen konkordato uygulamasını konu almaktadır. Konkordato dürüst bir borçlunun kanunda öngörülen alacaklı çoğunluğunun rızası üzerine verilen mahkeme kararı çerçevesinde borçlarını kısmen veya vadelerle ödemesini öngören cebri icra hukukuna özgü bir kurumdur. Dürüst borçluların iflas etmesini engelleyerek veya haciz yoluyla takiplerden korunmasını sağlayarak ekonomik hayatlarına devam etmelerini teminat altına almaktadır. Alacaklıların da alacaklarını borçlunun iflasına nazaran daha avantajlı bir şekilde tahsil edebilmelerine imkan vermektedir.

Konkordato mühletleri boyunca alacaklıların borçluya karşı takip başlatamaması ve başlamış takiplere devam edilmemesi imkanları konkordatoya olan ilgiyi artırmıştır. Ancak mahkemenin konkordato başvurusuna ilişkin şekli inceleme yapması ve konkordato başvurusunda mahkemeye sunulan bilgi ve belgelerin borçlunun gerçek mali durumuyla ilgili mahkemeye makul güvenlikte bilgi sunmaması konkordatonun suistimal edilmesine yol açmaktadır. Gerçekte mali durumu borçlarını ödemeye imkan verdiği halde sıcak parayı ödemelerine ayırmak istemeyen borçlular konkordato başvurusunda bulunmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulan kanun teklifi kötü niyetli kullanımları bertaraf etmeye yöneliktir.

Analizde konkordato kurumunun hukuksal niteliğinin ne olduğu, amacı ve işleyişi ele alınmaktadır. Konkordatoya duyulan ekonomik ve hukuksal ihtiyaç ortaya konulmakta ve konkordato sürecinin nasıl işlediği tespit edilmektedir. Ayrıca TBMM Genel Kurul gündeminde bulunan kanun teklifi değerlendirilmekte ve teklifin yasalaşması halinde konkordato uygulamasında meydana gelecek değişiklikler ile bu değişikliklerin hukuki ve ekonomik sonuçları incelenmektedir. Mevcut düzenlemelerin yol açtığı ve kanun teklifinin yasalaşması halinde ortaya çıkacak riskler irdelenmektedir. Son olarak konkordato sürecine yönelik tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde bulunmaktadır.

Analizde konkordato kurumunun hukuksal niteliğinin ne olduğu, amacı ve işleyişi ele alınmakta ve TBMM Genel Kurul gündemindeki kanun teklifi değerlendirilmektedir.

GİRİŞ

Türkiye 2018'in yaz aylarında döviz kurları ile faiz oranlarındaki ani artış ve dalgalanmalardan kaynaklanan bir ekonomik sarsıntı yaşamıştır. Amerika Birleşik Devleti (ABD) Başkanı Trump'ın açıklamalarıyla tetiklenen ve özellikle dolar kurundaki yükselişle öne çıkan bu ekonomik gelişmeler bazı alanlarda reel ekonomiyi olumsuz etkilemiştir. Döviz arzındaki azalma çerçevesinde sıcak para ihtiyacını karşılamak üzere faiz oranlarının artırılması kaçınılmaz bir sonuç olarak karşımıza çıkmıştır. Sıcak para ihtiyacı ve faiz oranlarındaki yükselme işletmelerin mali durumlarını da olumsuz etkilemiştir. Bu ekonomik gelişmeler sırasında medyaya yansıyan önemli konulardan birisi de farklı piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerin konkordato ilanları olmuştur. Türkiye çapında tanınırlığa sahip köklü bazı şirketler hakkında verilen konkordato mülleti kararları uygulama hakkında kamuoyunda merak uyandırmıştır. Keza konkordatonun borçlu şirketlerce suistimal edildiği haberleri konuyu iyice tartışılmalı hale getirmiştir.

Konkordato dürüst bir borçlunun alacaklılarının kanunda öngörülen çoğunluğunun rızası üzerine verilen mahkeme kararı çerçevesinde borçlarını kısmen ve/veya vadelerle ödemesini

öngören icra ve iflas hukukuna özgü bir kurumdur. Dürüst borçluların iflas etmelerini engelleyerek veya haciz yoluyla takiplerden korunmasını sağlayarak ekonomik hayatlarına devam etmelerini teminat altına almaktadır. Bu bağlamda konkordato aslında borçlu işletmelerin mali durumlarını iyileştirmelerine imkan vererek bu işletmelerin hem kendilerinin hem de etkileşimde buldukları diğer işletmelerin faaliyetlerinin sürdürülebilirliği ve sürekliliğini sağlamaktadır. Bu açıdan konkordato esasen ekonomik istikrarı korumaya hizmet etmektedir.

Bu çalışmada konkordato kurumunun ekonomik yönüne ve son dönemdeki gelişmelerin ekonomik etkileri konusundaki iddialara değinilmekte ancak aslen bu kurumun hukuksal niteliğinin ne olduğu, amacı ve işleyişi ele alınmaktadır. Konkordatoya olan ihtiyaç ortaya konulmaktadır. Konkordato mülleti verilmesine ilişkin kararların artmasının ekonomiye etkileri tespit edilmektedir. Gündemdeki konkordatonun kötüye kullanıldığı iddiaları karşısında hazırlanan ve halihazırda TBMM Genel Kurul gündeminde bulunan kanun teklifi¹ de değerlendirilmektedir. Kanun teklifinin yasalaşması halinde konkordato uygulamasında meydana gelecek değişiklikler ve bu değişikliklerin hukuki ve ekonomik sonuçları irdelenmektedir.

KONKORDATONUN NİTELİĞİ VE AMACI

Konkordato bir borçlunun alacaklılarının kanunda öngörülen çoğunluğunun kabulüyle borçlarını belirli bir oranda ve/veya vadelerle ödemesini öngören, borçların yapılandırılmasını sağlayan bir cebri icra türüdür. Konkordato borçlu ile onun alacaklıları arasındaki bir "sulh sözleşmesi" ne benzetilebilir.

1. "Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Teklifi", TBMM, www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1286.pdf, (Erişim tarihi: 17 Kasım 2018).

Konkordato kurumu aslında Türk hukukunda 1929'dan bu yana bulunmaktadır. Konkordato tarihsel kökene sahip bir kurum olmakla beraber 2000'lerin başında şartları borçlulara ağır geldiği için uygulaması oldukça azalmıştır. 28.02.2018 tarih ve 7101 sayılı Kanun'la 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun konkordatoya ilişkin 285 vd. maddelerinde değişiklik yapılarak konkordato kurumunun canlandırılması amaçlanmıştır. Bu kanun değişikliğinin uygulanmasına ilişkin 2.6.2018 tarih ve 30439 sayılı *Resmî Gazete*'de "Konkordato Komiserinin Niteliklerine ve Alacaklılar Kurulunun Zorunlu Olarak Oluşturulmasına Dair Yönetmelik" yayımlanmıştır.

İyi niyetli borçlular çeşitli sebeplerle borçlarını ödeyemeyecek duruma gelebilir. Bu haldeki borçlunun iflas etmesi ekonomik faaliyetlerinin sona ermesine ve alacaklıların alacaklarının tamamen veya büyük ölçüde ödenmemesine sebep olur. Borçlu iflasa tabi değilse borçlunun mallarını haczettiren alacaklıların alacakları satıştan elde edilen gelirden haciz sırasına göre ödenir. Bu durumda genellikle ilk haczi koyduran alacaklılar alacaklarını tam olarak tahsil ederken sonra haczi koyduranların alacaklarının ödenmemesi alacaklılar arasında eşitsizliğe yol açar. Ancak borçluya içinde bulunduğu mali şartlar çerçevesinde borçlarını belirli bir oran veya vadeyle ödeme imkanı verilmesi hem borçlu ve alacaklı hem de ekonomik düzen bakımından olumlu sonuçlar ortaya çıkarır. Alacaklılar arasında eşitlik esasına dayalı bir ödeme sağlanır ve borçlu iktisadi faaliyetlerine devam eder. Böylece borçlu piyasa aktörü olmayı sürdürür, piyasadaki istikrar ve istihdam imkanları korunur.

Borçlunun ekonomik faaliyetlerine devam etmek suretiyle borçlarını tasfiye etmesine yönelik çeşitli yeniden yapılandırma modelleri pek çok hukuk sisteminde kabul görmüştür. Borçlular borçlarını ödemeye ilişkin çeşitli plan veya projeler hazırlar. Bu projeler bazen alacaklıların çoğunluğunun rızasıyla bazen sadece mahkemenin onayıyla yürürlüğe girer. İyileştirme projesi

denilen bu ekonomik faaliyet planı çerçevesinde borçluların borçları son bulabilir. Proje başarısız olursa borçlunun iflası gündeme gelir. İyileştirme projelerine ilişkin Türkiye uygulamasında İcra ve İflas Kanunu'nda bulunan iki model ön plana çıkmıştır: iflas erteleme ve konkordato.

2003 ve 2004 yıllarında yapılan İcra ve İflas Kanunu'ndaki bazı değişikliklerle iflas erteleme kurumunun işlerliği artırılmıştır. İflas erteleme borca batık durumda olan sermaye şirketleri veya kooperatiflerin inandırıcı bir iyileştirme projesi çerçevesinde mahkeme tarafından atanacak bir kayyım nezaretinde ve belli bir süre içerisinde mali durumlarını düzelterek iflaslarının önlenmesine hizmet eden bir kurumdur. Konkordato hem gerçek hem de tüzel kişi borçlular bakımından işlerlik kazanabilen bir kurum iken iflas ertelemeye sadece borca batık durumda olan bir sermaye şirketi veya kooperatifler faydalanabilir. Konkordato projesinin alacaklıların belli bir çoğunluğuyla onaylanması gerekirken iflas ertelemeye iyileştirme projesi sadece mahkemeye sunulur. İflas erteleme sürecinde alacaklıların etkisi oldukça sınırlıdır. Konkordatoda borçlar kısmen veya vadelerle, iflas ertelemeye ise tam ödenir.

Konkordato iflas ertelemeye göre daha kısa bir süreçtir. Özellikle bir yıllık iflas erteleme süresine ek olarak dört yıl daha süre verilmesi iflas ertelemenin kötüye kullanılması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Beş yıl süreyle haciz tehdidinden korunma imkanı iflas erteleme kurumunun kötüye kullanılmasına yol açmıştır. İflas ertelemeye yöneltilen eleştiriler çerçevesinde öncelikle kuruma birtakım müdahalelerde bulunulmuş ancak en sonunda 669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile olağanüstü hal süresince bu kuruma başvurulmayacağı düzenlenmiştir.

İflas ertelemeye başvurulamaması ve o dönemde yürürlükte bulunan konkordato düzenlemelerinin uygulamasının güç olması sebepleriyle

borçların yapılandırılmasını sağlayacak modeller üzerinde tartışılmıştır. Sonuçta konkordato kurumunu canlandırmak üzere mevzuat çalışması yapılmıştır. 28.02.2018 tarih ve 7101 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanunu'nda yapılan değişikliklerle konkordato kurumu yeniden düzenlenmiştir. Genel gerekçede bu değişikliklere duyulan ihtiyaç şu şekilde ifade edilmiştir:

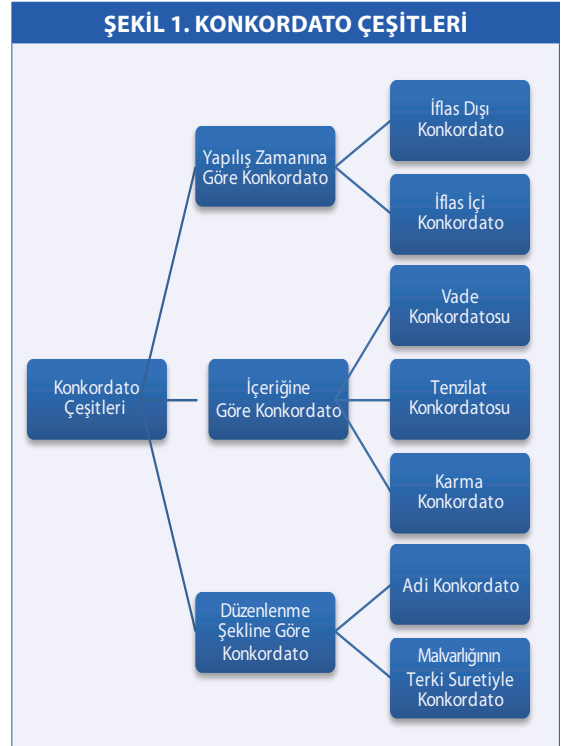
İflas erteleme kurumundan beklenen fayda elde edilemediği gibi, birçok durumda alacaklılar da alacaklılarını tahsil edememiş, mali durumları kötüleşmiş ve bu nedenle bir nevi iflas erteleme diğer bir iflas erteleme talebine sebebiyet verir duruma gelmiştir. Öte yandan uzun yargılama süreleriyle birlikte uzayan tedbir süreleri, kötü niyetli borçlu ve alacaklıların sürece müdahil olmaları gibi nedenler, iflas erteleme yargılamalarının kalitesini problemlili hale getirmiştir. İflas ertelemede alacaklıların herhangi bir söz hakkı bulunmamakta, süreç borçlu ve mahkeme arasında yürümektedir. Bu nedenle mevcut iflas erteleme kurumu, dünya bankasının yatırım ortamına ilişkin notlandırmasında aradığı, alacaklıların söz sahibi olması kriterini de sağlamamaktadır. Tasarı ile iflas erteleme kurumu kaldırılarak, alacaklılar ile borçlunun müzakere etmesi ve müzakere sonucundaki anlaşmalarının mahkemece tasdiki temeline dayanan konkordato kurumu, daha işlevsel bir hale getirilmektedir.

Konkordatoya ilişkin düzenlemelerin amacı esasen milli ekonomiyi korumaktır. Ancak konkordato kurumu hem borçlu hem de alacaklılar açısından iflasa göre lehte sonuçlar doğurmaktadır. Borçlu iktisadi faaliyetlerine devam edebilmekte, alacaklılar ise iflas tasfiyesine nazaran daha avantajlı bir miktar ve/veya oranla alacaklarına kavuşabilmektedir. Konkordato kurumundan temel beklenti mali durumu bozulmuş iyi niyetli borçluların mali durumlarının iyileştirilmesine imkan verilmesi ancak bu süreçte borçlunun alacaklılarının da korunmasıdır. Konkordato alacaklı ve borçlu arasında menfaatler dengesini sağlayan icra ve iflas hukuku kurumlarından biridir.

KONKORDATO ÇEŞİTLERİ

Konkordatonun yapıldığı zamana, içeriğine ve düzenlenme şekline göre çeşitli türleri bulunmaktadır. Yapıldığı zaman bakımından konkordato iflas içi ve iflas dışı olarak ikiye ayrılmaktadır. Türkiye uygulamasında daha çok iflas dışı konkordato talepleri görülmektedir.

İçeriğine göre konkordato vade konkordatosu, tenzilat konkordatosu ve karma konkordato şeklinde üç biçimde yapılabilmektedir. Borçlunun alacaklılarından borcunda belirli bir yüzde oranında indirim yapılmasını istemesi halinde tenzilat konkordatosu söz konusu olmaktadır. Borçlunun alacaklılarından borçlarında herhangi bir indirim yapılmasını istemeksizin sadece vadelerinin uzatılmasını talep ettiği konkordato türü vade konkordatosu olarak adlandırılmaktadır. Borçlunun alacaklılarından borçlarının hem vadesinin uzatılmasını istediği hem de belirli bir yüzde oranında indirim yapılmasını talep ettiği konkordato türüne ise karma konkordato denilmektedir. Uygulamada en çok görülen karma konkordatodur.

Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlu malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisini veya mallarının tamamı ya da bir kısmını üçüncü kişiye devir yetkisini alacaklılara vermekte ve alacaklılar bu malvarlığından alacaklarını tahsil etmektedirler. Adi konkordato ise –iflas tabi olsun olmasın– tüm borçluların başvurabileceği kanunda öngörülen şartlarla mahkeme denetim ve gözetiminde alacaklılar ile anlaşmak suretiyle borçların ödenmesini öngören bir kurumdur. Güncel tartışmaların odağında bulunan konkordato türü adi konkordatodur.

KONKORDATO BAŞVURUSU

Borçlarını vadesi geldiği halde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu vade verilmek veya indirim yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talep edebilir. Uygulaması olmamakla birlikte iflas talebinde bulunabilecek her alacaklının borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilmesi de mümkündür.

Konkordato kurumunun işlerlik kazanabilmesi için borçlunun iflasa tabi olması diğer bir ifadeyle tacir olması şartı yoktur. Konkordatoya başvuru sebepleri borçlunun vadesi gelmiş borçlarını ödeyememesi, vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunması, sermaye şirketleri ve kooperatiflerinin borca batık olması şeklinde sıralanabilir.

Konkordatoya başvurulabilmesi için İcra ve İflas Kanunu'nda sayılı bilgi ve belgelerin mahkemeye sunulması gerekmektedir. Bunlar konkordato ön projesi ile borçlunun mali durumunu gösterir bilgi ve belgelerdir. Konkordato ön projesinde borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceği, ödemelerin yapılması için borçlunun mallarını satıp satmayacağı, faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağı gösterilir.

Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar borçlunun iflası halinde temin edilecek muhtemel miktardan daha fazla olmalıdır. Konkordato mühleti verilebilmesi için bu miktarları karşılaştırmalı olarak içeren tablonun mahkemeye sunulması gerekmektedir. Konkordato projesi alacaklılara projenin gerçekleşmesi halinde borçlunun iflas etmesine nazaran daha avantajlı olacaklarını göstermelidir.

Kasım 2018 itibarıyla yürürlükte bulunan düzenlenmeye göre karşılaştırma tablosu tek başına yeterli değildir. Sermaye Piyasası Kurulu veya Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunun hazırladığı ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu gösteren finansal analiz raporları ile raporların dayanakları da konkordato talebine eklenmelidir. Bununla birlikte bu şart küçük işletmeler diğer bir ifadeyle KOBİ'ler bakımından uygulanmaz.

Uygulamada finansal analiz raporlarına ilişkin çeşitli eleştiriler bulunmaktadır. Finansal analiz raporlarının içeriğinin ticaret hukuku, vergi hukuku veya muhasebe hukukuna ilişkin mevzuatta düzenlenmemesinden kaynaklanan belirsizlik kötüye kullanılmıştır. İlgililerin “raporlarda yeterli gerçeği yansıtmadığı, bir kısım borçluların alacaklılardan mal kaçırma girişimlerinde bulunduğu ve hileli işlemler yapıldığı gibi iddialar” ıleri sürülmektedir.² Bu eleştirilerin giderilmesi için borçlularını ödemek bakımından sıkıntılar yaşayan herkesin değil mali durumunu iyileştirmek üzere gerçekçi ümitleri olan dürüst borçluların konkordatoya başvurmasını sağlayacak bir mevzuat değişikliğine ihtiyaç vardır.

Bu çerçevede kötü niyetli konkordato başvurularını engellemek ve konkordatonun asıl amacına hizmet eder şekilde kullanılmasını sağlamak üzere bu düzenlemelerde birtakım değişiklikler yapılma-

2. “15 Kasım 2018 Tarihli Adalet Komisyonu Tutanakları”, TBMM, www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2223, (Erişim tarihi: 22 Kasım 2018), s. 5.

sını öngören “Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Teklifi” 13 Kasım 2018 tarihinde TBMM’ye sunulmuştur. Anılan teklifte finansal analiz raporunun yerine ondan daha fazla güvence sağlayan denetim raporu hazırlanması şartı getirilmesi esası benimsenmiştir. Teklifte raporu verecek denetim kuruluşları daraltılmaktadır.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu³ tarafından kamu yararını ilgilendiren kuruluşların (KAYİK) denetimi için yetkilendirilen bir bağımsız denetim kuruluşu tarafından rapor hazırlanması öngörülmektedir. Buna göre Türkiye Denetim Standartları’na göre yapılacak denetim kapsamında hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşeceği hususunda makul güvence veren denetim raporu ve dayanaklarının mahkemeye sunulması gerekecektir. Değişiklik neticesinde konkordato talep eden borçlu hakkında geçici mühlet kararı verilmesi borçlunun mali durumunu net bir şekilde ortaya koyma amacı taşıyan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşeceği hususunda makul güvence veren denetim raporunun varlığı halinde mümkün olabilecektir. Bu değişiklik teklifi borçlu ve alacaklı arasında konkordatoya ilişkin menfaatler dengesinin daha iyi bir şekilde sağlanmasına hizmet etmektedir.

Ayrıca denetim raporlarının incelenmesi ve raporları hazırlayanların hukuki ve idari sorumluluğunu düzenleyen yeni bir fıkra eklenerek raporlara olan güvenin artırılması amaçlanmıştır. Buna göre denetim raporları ve raporlara dayanak olacak denetimlerde denetim kuruluşlarının faaliyetleri, hak ve yükümlülükleri, raporların inceleme ve denetimleri, bu raporlar sebebiyle doğacak idari ve hukuki sorumluluk ve diğer hususlar hakkında 29/9/2011 tarihli ve 660 sayılı

3. Yüksek kalitede ve güvenilir bir finansal raporlama ve bağımsız denetim ortamı oluşturmak amacıyla kurulan kurumun temel görevi finansal raporların uluslararası standartlarla uyumlu olarak düzenlenmesini ve denetlenmesini sağlayacak standartlar koymak ve etkin bir kamu gözetimi gerçekleştirmektir.

TABLO 1. KANUN TEKLİFİNDE MALİ RAPORLARA İLİŞKİN ÖNGÖRÜLEN DEĞİŞİKLİKLER

KAYİK'lerin* denetimi için yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından rapor hazırlanması
Türkiye Denetim Standartları'na göre rapor hazırlanması
Raporların makul güvence vermesi
Raporları hazırlayanların sorumluluklarının açıkça düzenlenmesi

* KAYİK: Kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar. Halka açık şirketler, bankalar, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, varlık yönetim şirketleri, emeklilik fonları, ihraççılar ve sermaye piyasası kurumları ile faaliyet alanları, işlem hacimleri, istihdam ettikleri çalışan sayısı ve benzeri ölçütlere göre önemli ölçüde kamuoyunu ilgilendirdiği için Kurum tarafından bu kapsamda değerlendirilen kuruluşları ifade eder (660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname m. 2).

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanmaktadır. Denetim raporlarını hazırlayanlar bakımından benimsenen bu kapsamlı hukuki ve idari sorumluluk raporların daha fazla dikkat ve özenle düzenlenmesini sağlayacaktır. Bu değişiklik konkordato talep eden borçlunun gerçek mali durumu hakkında mahkemenin bilgilendirilmesine imkan verecektir.

Konkordato talebinde bulunan borçlunun yargılama giderlerini ve harçları yatırması gerekmektedir. Bu giderler Konkordato Gider Avansı Tarifesi⁴ ne⁴ göre hesaplanmakta ve 100

4. Konkordato Gider Avansı Tarifesi madde 4: (1) Talep eden;
a) Konkordato talep edilirken bildirilen alacaklı sayısının üç katı tutarında tebligat gideri,
b) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayınlanacak yedi adet ilan bedelinin asgari tutarı olan 550,00 Türk Lirası,
c) Resmi İlan Fiyat Tarifesinde belirlenen Basın-İlan Kurumu resmi ilan portalında yapılacak yedi adet ilan bedelinin asgari tutarı,
ç) İlgili kurum ve kuruluşlara yapılacak bildirim için 50 adet iadeli taahhütlü posta ücreti,
d) Bir bilirkişi için Bilirkişi Ücret Tarifesinde belirlenen ücretin üç katı tutarı,
e) Mahkemece belirlenecek ücreti sonradan tamamlanmak üzere konkordato komiseri olarak görevlendirilecek kişi için asgari 1.000,00 Türk Lirası üzerinden hesaplanan beş aylık ücret tutarı,
f) Diğer iş ve işlemler için 300,00 Türk Lirası,
g) İflas a tabi olanlar yönünden 15.000,00 Türk Lirası iflas gideri, toplamını avans olarak öder.
(2) İflas a tabi olmayan borçlular yönünden yukarıda sayılan gider avansı miktarından indirim yapılmasına mahkemece karar verilebilir.

TABLO 2. KONKORDATO SÜRECİ

Asliye ticaret mahkemesine konkordato başvurusunda bulunulması	
Kanunda sayılan belgelerin varlığı halinde geçici mühlet (3+2 ay) verilmesi, komiser atanması ve malvarlığının muhafazası için tedbir alınması kararı	
Mahkemece konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün görülmesi şartıyla geçici mühlet içerisinde kesin mühlet (12+6 ay) verilmesi ve konkordato komiseri atanması	
Konkordato projesinin hazırlanması, alacaklılara bildirilmesi	
Alacaklılar toplantısı ve projenin kabulü	
Konkordatonun mahkemede incelenmesi (+6 ay)	
Konkordatonun tasdik edilmesi	Konkordatonun tasdik edilmemesi ve borçlunun iflası

bin TL'yi geçmektedir. Ayrıca konkordato talebi için mahkemeye yatırılan giderler dışında konkordato projesinin ve mali duruma ilişkin belge ve bilgilerin hazırlanmasının da ayrı maliyetleri bulunmaktadır. Konkordato talebi için önemli giderler yapılması gerektiğinden bu giderlere göre az miktarda borçlu olan küçük işletmeler bakımından konkordato uygulaması mümkün görünmemektedir.

Konkordato mühleti talebi ve konkordatonun tasdikine ilişkin inceleme basit yargılama usulüne göre yapılmaktadır. Bu usulün tercih edilmesi sürecin hızlı bir şekilde yürütülmesi amacıyla hizmet etmektedir. Ancak incelemeyi yapan asliye ticaret mahkemesi resen araştırma ilkesi çerçevesinde mahkemeye sunulan bilgi ve belgeler dışında başka bilgi ve belgeleri de inceleyebilir. Böyle bir yargılama usulünün benimsenmesi mahkemenin borçlunun gerçek mali durumunu tespit ederek buna uygun karar vermesini sağlamaktadır.

GEÇİCİ MÜHLET

Konkordato talebi üzerine mahkeme kanunda belirtilen bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhal geçici mühlet kararı verir. Borçlunun malvarlığının muha-

fazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri alır. Uygulamada mahkemeler borçlunun konkordato talebinin esasına dair bir inceleme yapmaksızın şekli bir incelemeyle yetinmekte ve kanunda belirtilen başvuru koşullarının varlığı tespit edildiğinde konkordato isteyen borçlu hakkında geçici mühlet kararı vermektedir. Bu uygulama konkordato taleplerinin artmasına neden olmuştur. Ayrıca konkordatonun suistimal edilmesine de yol açmıştır. Bu uygulamanın değişmesi ve mahkemelerin yürürlükteki düzenlemelerinin verdiği yetkiler çerçevesinde belgelerin gerçek mali durumunu ortaya koyup koymadığına dair inceleme yapması gereği vardır.

Mahkeme geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri görevlendirir. Alacaklı sayısı ve alacak miktarı dikkate alınarak gerektiğinde üç komiser de yetkilendirilebilir.

Uygulamada konkordato komiserlerinin görevlendirilmesi ve yeterlikleri bakımından sıkıntılar yaşandığı görülmektedir. Bu sıkıntıların giderilmesi amacıyla komiserlerin niteliklerine ilişkin birtakım değişiklikler yapılması kanun teklifinde önerilmektedir. Buna göre üç komiser görevlendirilmesi halinde bunlardan birinin Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş ve sorumlu denetçi olarak onaylanmış bağımsız denetçiler arasından seçilmesine ilişkin değişiklik teklifte yer almaktadır. Ayrıca konkordato komiseri olarak görevlendirilmek için yönetmelikle belirlenecek eğitimin alınması ve bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan komiser listesine kayıtlı olunması zorunluluğu getirilmektedir. Bununla birlikte listede görevlendirilecek komiser bulunmaması halinde liste dışından yetkilendirme yapılabilmesi mümkündür.

Konkordato komiserinin nitelikleri, eğitimi, eğitim verecek kurumlar ve eğitimden muaf tutulacak kişiler ile komiserliğe ilişkin diğer hu-

suslar yönetmelikle düzenlenecektir. Konkordato komiserlerinin görevlendirilmesi ve yeterliklerine ilişkin TBMM gündemindeki değişiklik önerisiyle kurumun sağlıklı, etkin ve verimli şekilde işleyebilmesi için komiserlerin yetkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.⁵

Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez. Geçici mühlet esasen kesin mühlet ile aynı sonuçları doğurmaktadır.

KESİN MÜHLET VE HUKUKİ SONUÇLARI

Geçici mühlet süresi içinde konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğu anlaşılırsa bir yıl süreyle kesin mühlet kararı verilir. Bu süre altı aya kadar uzatılabilir. Kesin mühlet kararıyla konkordato komiseri de atanır. Komiser kesin mühlet içinde konkordatonun tasdikine yönelik işlemleri tamamlayarak dosyayı raporuyla birlikte mahkemeye iade eder. Konkordato projesinin tamamlanmasına katkıda bulunmak, borçlunun faaliyetlerine nezaret etmek, mahkemenin istediği konularda ve uygun göreceği sürelerde ara raporlar sunmak, alacaklılar kurulunu konkordatonun seyri hakkında düzenli aralıklarla bilgilendirmek, diğer alacaklılara konkordatonun seyri ve borçlunun güncel mali durumu hakkında bilgi vermek komiserin görevleri arasındadır.

Geçici ve kesin mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre yapılan takipler de dahil olmak üzere "hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur". Ancak nafaka ya da işçilik gibi imtiyazlı alacaklar için haciz yoluyla takip gerçekleştirilebilir. Konkordato

sürecinde işçilerin alacakları ödenmeye devam eder. Bununla birlikte konkordato ilan eden borçlunun işvereni olduğu işçiler bakımından mevzuatımızda özel düzenlemeler bulunmaktadır. İşçinin iş ilişkisinden kaynaklanan ve işverenin konkordato ilan etmesi nedeniyle ödeme güçlüğüne düşmesinden önceki ödenmeyen en fazla üç aylık temel ücrete ilişkin alacakları Ücret Garanti Fonu tarafından ödenir (Ücret Garanti Fonu Yönetmeliği m. 8). İşçi ücretlerinin anılan fon marifetiyle ödenmesi sosyal devlet ilkesinin gereği olup diğer alacaklılara nazaran daha özel bir konumda bulunan işçilerin işverenin yaşadığı ödeme güçlüğünden kaynaklanan sıkıntılarını kısmen de olsa gidermeye yöneliktir. Bu suretle işçilerin üretime devam etmeleri sağlanarak borçlunun ekonomik durumunu iyileştirmesi ümidi artırılmaktadır.

Borçlu mahkemenin izni dışında konkordato mühleti kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını tamamen ya da kısmen devredemez, takyit edemez ve karşılıksız tasarruflarda bulunamaz. Aksi halde yapılan işlemler hükümsüzdür. Borçlunun tasarruf yetkisine ilişkin sınırlamalar malvarlığını koruma amacı gütmekte, bir yandan da alacaklılar bakımından borçlunun mal kaçırma ihtimalini bertaraf ederek güvence sağlamaktadır.

KONKORDATO PROJESİNİN ONAYLANMASI

Konkordato projesinin hazırlanması, alacaklıların bildirilmesi ve tahkikin tamamlanmasından sonra komiser konkordato projesini müzakere etmek üzere alacaklıları toplanmaya çağırır. Konkordato projesi borçlunun alacaklıları tarafından oylanır. Konkordato projesi kaydedilen alacaklıların ve alacaklıların yarısını veya alacaklıların dörtte birini ve alacaklıların üçte ikisini aşan bir çoğunluk ta-

5. "Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Teklifi, Madde 15 Gerekçesi", TBMM, www.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1286.pdf, (Erişim tarihi: 17 Kasım 2018).

rafından imzalanmış ise onaylanmış sayılır. Alacaklılar özellikle borçlunun iflas etmesi halinde alacaklarının büyük bir kısmını tahsil edemeyecekleri öngörüsüyle konkordato projesini kabul etmektedir. Alacaklıların konkordato projesini onaylaması ölümü gösterip sıtmaya razı etmek vecizesiyle açıklanabilir.

Alacaklılar tarafından kabul edilen konkordato projesi mahkemenin onayına sunulur. Mahkeme konkordato teklif edilen ödeme tutarının borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçmesi muhtemel alacaktan fazla bulunması, teklif edilen miktarın borçlunun mevcut malvarlığı ile orantılı olması ve kanunda öngörülen alacaklar için teminat yatırılması şartıyla konkordatoyu tasdik eder. Konkordatonun tasdiki konkordatoya olumsuz oy veren veya konkordatodan haberdar olmayan alacaklılar da dahil tüm alacaklılar bakımından bağlayıcıdır.

Konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar verir. Borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin bulunması halinde mahkeme borçlunun iflasına resen karar verir. Teklifte borçlunun kötü niyetli davranışlarını engellemek üzere maddenin kapsamı genişletilmektedir. Kesin mühletin kaldırılması, konkordato talebinin reddedilmesi ve iflasa tabi olan borçlu bakımından iflasa, iflasa tabi olmayan borçlu bakımından ise talebin reddine karar verilmesine ilişkin hollere borçlunun alacaklıları zarara uğratma amacıyla hareket etmesi durumu da eklenmektedir. Atıf sebebiyle bu hüküm geçici mühlet içinde de uygulanabilecektir.

BEKLENTİLER VE RİSKLER

Konkordato kurumundan beklenti dürüst borçluların mali durumlarını düzeltmelerine imkan verilmesidir. Aslında borçlarını ödemek isteyen ancak çeşitli sebeplerle borçlarını ödemekte

güçlük çeken borçluların iflası konkordato ile engellenir. Konkordato uygulamasında alacaklıların alacaklarını borçlunun iflasına nazaran daha avantajlı şekilde tahsil edebilmeleri mümkündür. Borçlunun mali durumunun iyileştirilmesi suretiyle hem borçlunun hem de alacaklıların ekonomik faaliyetlerine devam etmeleri sağlanarak aslında milli ekonominin korunması amaçlanmaktadır.

Konkordato uygulamasının özellikle kötüye kullanılabilme ihtimali birtakım riskleri ortaya çıkarmaktadır. Mali durumu gerçekte borçlarını ödemeye elverişli olduğu halde kötü niyetli konkordato başvuruları yapılabilmesi Mart-Kasım 2018 sürecindeki en önemli risk olarak karşımıza çıkmıştır. Konkordato mühletleri sürecinde yapılmayan ödemeler sebebiyle piyasadaki sıcak para döngüsü bozulmaktadır. Bu çerçevede alacaklıların tahsil edemeyen alacaklıların mali sıkıntıya düşmesi ve konkordato başvurularının domino etkisiyle yayılması söz konusu olabilir. TBMM'ye sunulan kanun teklifi bu riskleri bertaraf etme amacı taşımaktadır.

TABLO 3. BEKLENTİLER VE RİSKLER

BEKLENTİLER	RİSKLER
Dürüst borçluların mali durumlarını düzeltmelerine imkan verilmesi	Mali durumu bozuk olmadığı halde kötü niyetli konkordato başvuruları yapılması
İflasların engellenmesi	Konkordato mühletlerinde gerçekleşmeyen ödemeler sebebiyle sıcak para döngüsünün bozulması
Alacaklıların alacaklarını iflastan daha avantajlı şekilde tahsil edebilmeleri Alacaklıların borçlunun kötü niyetli davranışlarından korunması	Konkordato sürecinde alacaklıların tahsil edemeyen alacaklıların mali sıkıntıya düşmesi
Piyasa aktörlerinin faaliyetlerine devam etmeleri sağlanarak milli ekonominin korunması	Konkordatoların domino etkisiyle yayılması

SONUÇ VE ÖNERİLER

Konkordato dürüst ve iyi niyetli borçlulara iktisadi hayatlarına devam etmeleri için verilen bir imkandır. Uygulama bakımından belge düzeyine bağlı bir inceleme yapılması gerçekte iyileşme amacı olmayan, sadece konkordatonun sağladığı avantajlardan yararlanmak isteyen borçlular bakımından cazip bir imkan gibi görünmektedir. Yargı uygulamasının resen araştırma ilkesi ile İcra ve İflas Kanunu'nun sağladığı yetkileri kullanması, borçlunun mali durumu ve konkordato projesinin başarı şansı konusunda esaslı bir kanaate ulaşmadan konkordato mühleti vermemesi gerekmektedir. Hazırlanan kanun teklifi konkordato talebinde bulunan borçlunun gerçek mali durumunu mahkemeye sunmasına ve bu çerçevede kötü niyetli başvuruları bertaraf etmeye yöneliktir.

Konkordato dürüst ve iyi niyetli borçlulara iktisadi hayatlarına devam etmeleri için verilen bir imkandır.

Ancak teklifte öngörülen borçlunun gerçek mali durumunun tespiti için yapılan denetim raporlarına ilişkin değişiklik eleştirilmektedir. Kanun Teklifine İlişkin Adalet Komisyonu Raporu'nda "Sermaye Piyasası Kurulunun bağımsız denetim kuruluşu belirleme yetkisinin kaldırılarak konkordato ön projesine dayanak teşkil edecek denetim raporlarını hazırlayacak olan kuruluşların sadece Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca belirlenmesine yönelik düzenleme, Sermaye Piyasası Kurulunun sermaye piyasalarının güvenilir işlemesinden ve yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasından sorumlu olduğu dikkate alındığında yerinde" olmadığı eleştirisi ileri sürülmektedir. Keza finansal analiz raporu yerine denetim raporunun benimsenmesi uygun görülmele

birlikte Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca kamu yararını ilgilendiren kuruluşların denetimi için yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşlarının çok az sayıda ilde bulunması gelecekte teklifle getirilen düzenleme denetim müessesesinin belli kuruluşların tekeline girmesine neden olabilecektir.⁶

Bu değişikliğin kanunlaşmasıyla konkordatoya ilişkin finansal raporları hazırlayabilecek kuruluş sayısı yarı yarıya azalacaktır.⁷ Raporların hazırlanması için daha ayrıntılı inceleme süreci de gerekecektir. Zira burada denetim bireysel olarak yapılmamakta, bu alanda tecrübe sahibi denetçilerden oluşan ekiplerce yerine getirilmektedir. Konkordato başvurularının sayısının azalması doğal bir sonuç olacaktır.

Toplamda 29 ayı bulabilen konkordatonun tasdiki sürecinde borçlular borçlarını ödememektedirler. Borçluların alacaklılarına borçlarını ödememesi piyasalarda domino etkisine yol açabilir. Basına yansıyan bilgilere göre halihazırda 750 civarında konkordato mühleti verilmiş borçlu bulunmaktadır.⁸ Ancak konkordato başvurusu yapan borçlu sayısı daha fazladır. Lakin konkordato mühleti verilmiş borçluların alacaklılarının sayısı ve alacak tutarları konusunda kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Bu alacakların konkordato mühleti boyunca ödenmemesi piyasadaki sıcak para akışını etkileyecektir. Bu çerçevede özellikle konkordato uygulamasının yaygın olduğu sektörlerde borçlunun alacaklıları da likidite krizine girip konkordato yoluna başvurabilir. Bu durum piyasada konkordato sarmalı oluşturabilir. Keza konkur-

6. "Afonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve 5 Milletvekilinin Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Teklifi (2/1286) ve Adalet Komisyonu Raporu", TBMM, www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss16.pdf, (Erişim tarihi: 21 Kasım 2018), s. 12.

7. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilmiş toplam 263 bağımsız denetim kuruluşu vardır. Bu denetim kuruluşlarının 127 tanesi kamu yararını ilgilendiren şirketleri denetleyen kuruluşlardır. Bunlar Türkiye'de sekiz ilde yerleşiktir. Ancak Türkiye çapında denetim yetkisine sahiptir.

8. Erdal Sağlam, "Konkordato Sayısı Kaç?", *Hürriyet*, 18 Kasım 2018.

dato mühletinin kaldırılması, konkordatonun tasdik edilmemesi ve konkordatonun feshedilmesi hallerinde iflasa tabi borçlular bakımından iflas etme sonucu ortaya çıkar. İflas süreçleri ekonomiyi daha olumsuz etkileyecektir.

Mart 2018'den Kasım 2018'e kadar gerçekleşen konkordato uygulamalarına yöneltilen en büyük eleştiri bazı borçluların gerçek mali durumu bakımından borçlarını ödeyebilme gücüne sahip olmasına rağmen bunu ertelerek zaman kazanmaya çalışmalarıdır. Hatta bazı borçluların bu yöntemle kısmi ödemede bulunarak borçlarından kısmen kurtulma yolunu tercih ettikleri öne sürülmektedir. Konkordato prosedürünün maliyeti fazla olduğu için genellikle büyük şirketler bu yola başvurmaktadır. Konkordato mühleti alan bu şirketler alacaklıları olan küçük ve orta ölçekli işletmelere borçlarını ödemeyi ertelemektedir. Ödemelerin yapılamaması bu işletmeleri büyük şirketlere göre daha fazla etkilemektedir. Konkordato maliyetleri karşısında kendileri de bu yola başvuramamaktadır. Alacaklılarını tahsil edemeyen bu küçük işletmeler hakkında icra takipleri başlatılmaktadır.

Bu durum esasen bir eşitsizliğe neden olmaktadır. Küçük işletmeler bakımından tek bir komiser atanarak konkordato maliyetlerinin azaltılabileceği düşünülse de bu işletmelerin avukatları dahi olmadığından konkordato başvurusunda bulunmaları çoğu zaman mümkün görülmemektedir. Alacaklılarını tahsil edemedikleri için borçlarını ödeyemeyen bu işletmeler haciz tehdidi ile karşı karşıyadır. Mallarının haczedilip satılması halinde piyasadan çekilmek durumunda kalacaklardır.

TBMM'de yer alan teklifin kanunlaşmasıyla konkordato kurumu esasen mali durumu bozulan büyük işletmelerin iyileştirilmesine yönelik hale gelecektir. Mali durumu bozulan küçük işletmelerin konkordato ile iyileştirilmesi konkordato giderleri ve hazırlanması gereken bilgi ve belgeler bakımından olası görülmemektedir. Ancak yürürlükte bulunan düzenle-

me KOBİ'lere bu hususta kolaylık sağlamakla birlikte konkordato sürecinin kötüye kullanılmasına da yol açmaktadır. Mevcut düzenlemeye yöneltilen eleştiriler sebebiyle değişiklik yapılması elzemdir. Lakin önerilen değişiklik özellikle kötüye kullanımları engellemek açısından bir fayda sağlayacaktır. Ancak mali durumu bozulmuş iyi niyetli borçluların tamamı bakımından bir iyileştirme rejimi düzenlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Konkordato sürecinde uygulayıcılar hem alacaklıların korunmasını hem de borçlunun mali durumunun iyileştirmesini sağlama görevlerini yerine getirmelidir. Borçlunun ve alacaklılarının menfaatleri arasında çoğu zaman bir gerilim bulunmaktadır. Konkordato sürecinde en önemli görevi üstlenen konkordato komiserinin borçlu ile alacaklıları arasındaki menfaatler dengesinin kurulmasını sağlaması gerekmektedir. Bu çerçevede konkordato komiserlerinin yetkinliği konkordato kurumunun amacına uygun şekilde işlemesi için büyük bir öneme sahiptir.

TBMM'ye sunulan kanun teklifinde konkordato komiserlerinin yetkinliğini artırmak amacıyla nitelikli ve eğitilmiş olmalarını sağlama yönünde değişiklik önerisinde bulunulmuştur. Konkordato komiserlerinin nitelikleri ve eğitimi bakımından istenilen düzeye ulaşılamaması kurumu işlevsiz hale getirebilir. Halihazırda bir denetim ve sisteme tabi olmayan düzensiz komiserlik eğitimleri verilmesinden şikayet edildiği görülmektedir. Teklifin yasalaşmasıyla konkordato komiserleri ve eğitimleri düzenli hale gelecektir.

Kanun teklifinin hızlı bir şekilde kanunlaşma sürecine girmesi eleştirilmiştir. Ancak konkordato uygulamasına şikayetler dikkate alındığında kötüye kullanımları ve mal kaçırımları engellemek üzere teklifte öngörülen tedbirlerin bir an evvel hayata geçirilmesi gereği vardır. Ayrıca kanun teklifindeki değişikliklerin uygulanmasını düzenleyen hüküm uyarınca konkordato talepleri hakkında talep tarihinde yürürlükte bulunan hükümlerin uygulanmasına devam edilecektir.

TABLO 4. KANUN TEKLİFİNE İLİŞKİN BEKLENTİLER VE RİSKLER

BEKLENTİLER	RİSKLER
Kötü niyetli konkordato başvurularını engellemek	Sadece yeni konkordato başvurularında denetim raporu istenmesi sebebiyle eski konkordato süreçlerine ilişkin suistimallerin bertaraf edilmemiş olması
Mahkemenin borçlunun gerçek mali durumu ve konkordato projesinin gerçekleşme ihtimali hakkında güvenilir bilgi sahibi olmasını denetim raporları ile sağlamak	Denetim raporlarına ilişkin değişiklik neticesinde konkordatoya başvuru maliyetlerinin artması sebebiyle mali durumu bozulmuş küçük işletmelerin bu yola başvuramaması
Konkordato komiserlerinin uygulamadaki önemi sebebiyle yetkinliklerini eğitim modülleriyle artırmak	Konkordatonun sadece büyük işletmeler bakımından başvurulabilecek bir yapılandırma modeline dönüşebilmesi

Yeni değişiklik konkordato başvuru şartlarını ağırlaştırdığı için son birkaç haftadır yapılan konkordato başvurularının sayısı artmıştır. Bu süreç karşısında yürürlük maddesinin gözden geçirilmesinde fayda vardır. Mevcut başvurulardan kesin mühlet verilmemiş olanlar bakımından kesin mühlet kararı için teklifte belirtilen denetim raporlarının mahkemeye sunulması esası benimsenebilir.

Konkordato talebinde borçlular arasında kötü niyetli yani gerçekte mali durumu iyi veya mali durumu iyileşme ümidi olmaksızın kötü bulunan borçlular da vardır. Kanun teklifi borçlunun gerçek mali durumunu ortaya çıkartmaya yönelik olup kötü niyetli borçlular bakımından konkordato kapılarını kapatmaktadır. Bu çerçevede bir an evvel kanun teklifinin kanunlaşması sağlanarak konkordatonun sadece dürüst borçlular bakımından işlerlik kazanan iyileştirme rejimine dönüştürülmesinin sağlanması gerekmektedir.

Bununla birlikte konkordatonun giderleri sebebiyle bu yola başvurabilecek ekonomik gücü

dahi bulunmayan borçlular bakımından ekonomik faaliyetlerinin devamını sağlayacak borçları yeniden yapılandırmaya yönelik çözümler geliştirilmelidir. Bu çerçevede 15.08.2018 tarihli ve 30510 sayılı *Resmi Gazete*'de Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) tarafından yayımlanan ve yayımı tarihinde yürürlüğe giren "Finansal Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Yönetmelik" önemli bir adım olmuştur.

Yönetmelik Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar ile finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin alacaklarının Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanacak Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları kapsamında ve bu anlaşmaların BDDK tarafından onaylandığı tarihten itibaren yeniden yapılandırma sözleşmelerine bağlanmak şartıyla yeniden yapılandırılmasına imkan vermektedir. Bunun dışında borcun taksitle ödenmesi (İİK m.111) veya ödemelerin kısa süreli ertelenmesi gibi farklı yeniden yapılandırma modelleri üzerinde de çalışılabilir.

Analiz ülkemizde yaşanan ekonomik gelişmeler çerçevesinde gündeme gelen konkordato uygulamasını konu almaktadır. Konkordato dürüst bir borçlunun kanunda öngörülen alacaklı çoğunluğunun rızası üzerine verilen mahkeme kararı çerçevesinde borçlarını kısmen veya vadelerle ödemesini öngören cebri icra hukukuna özgü bir kurumdur. Dürüst borçluların iflas etmesini engelleyerek veya haciz yoluyla takiplerden korunmasını sağlayarak ekonomik hayatlarına devam etmelerini teminat altına almaktadır. Alacaklıların da alacaklarını borçlunun iflasına nazaran daha avantajlı bir şekilde tahsil edebilmelerine imkan vermektedir.

Konkordato mühletleri boyunca alacaklıların borçluya karşı takip başlatamaması ve başlamış takiplere devam edilmemesi imkanları konkordatoya olan ilgiyi artırmıştır. Ancak mahkemenin konkordato başvurusuna ilişkin şekli inceleme yapması ve konkordato başvurusunda mahkemeye sunulan bilgi ve belgelerin borçlunun gerçek mali durumuyla ilgili mahkemeye makul güvenlikte bilgi sunmaması konkordatonun suistimal edilmesine yol açmaktadır. Gerçekte mali durumu borçlarını ödemeye imkan verdiği halde sıcak parayı ödemelerine ayırmak istemeyen borçlular konkordato başvurusunda bulunmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulan kanun teklifi kötü niyetli kullanımları bertaraf etmeye yöneliktir.

Analizde konkordato kurumunun hukuksal niteliğinin ne olduğu, amacı ve işleyişi ele alınmaktadır. Konkordatoya duyulan ekonomik ve hukuksal ihtiyaç ortaya konulmakta ve konkordato sürecinin nasıl işlediği tespit edilmektedir. Ayrıca TBMM Genel Kurul gündeminde bulunan kanun teklifi değerlendirilmekte ve teklifin yasallaşması halinde konkordato uygulamasında meydana gelecek değişiklikler ile bu değişikliklerin hukuki ve ekonomik sonuçları incelenmektedir. Mevcut düzenlemelerin yol açtığı ve kanun teklifinin yasallaşması halinde ortaya çıkacak riskler irdelenmektedir. Son olarak konkordato sürecine yönelik tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde bulunmaktadır.

ANKARA • İSTANBUL • WASHINGTON D.C. • KAHİRE • BERLİN

www.setav.org